KUNTALIITTO | Kommun-förbundet

Selonteko julkisen talouden suunnitelmasta 2025

Sivistysvaliokunta 6.5.2025

Irmeli Myllymäki, koulutusasioiden johtaja

Yleistä kuntataloudesta

- Kuntatalouden tilanne on kuluvana vuonna haastavampi kuin vuonna 2024. Tulojen kasvu on vaimeaa muun muassa hitaasti elpyvän talouskasvun ja valtionosuuksiin tehtävien leikkausten sekä takaisinperintöjen vuoksi. Toimintamenojen kasvu on voimakasta, sillä TE-palveluiden järjestämisvastuu siirtyi vuoden alusta kunnille ja kuntien rahoitusvastuuta työttömyysetuuksista laajennettiin.
- Peruspalvelujen valtionosuuteen kohdistetaan 75 miljoonan vähennys. Se kohdistuu väistämättä myös varhaiskasvatukseen sekä esi- ja perusopetukseen, joiden valtionrahoitus tulee yleiskatteellisen peruspalveluiden valtionosuuden kautta. Hallitusohjelmassa perusopetukseen kohdistetut panostukset on jo lainsäädännöllä sidottu uusiin tehtäviin. Uudistusten toimeenpano voi vaarantua.
- Puoliväliriihen 75 miljoonan euron leikkauksen ohella peruspalvelujen valtionosuutta pienentää yhden prosenttiyksikön indeksijarru, jonka vaikutus nousee noin 110 miljoonaan euroon vuonna 2027. Kuntien valtionosuutta leikataan yli 20 miljoonalla eurolla myös keskeneräisen kuntien norminkevennysohjelman perusteella.
- Hyvienvointialueiden taloustilanne vaikuttaa sivistyspalveluihin, esimerkiksi yhteistyöhön opiskeluhuollossa. On tärkeää, että kuntien ja hyvinvointialueiden vastuunjaon tasapaino säilyy eikä hyvinvointialueiden toimet talouden tasapainotuksessa siirry kuntien vastuulle.

Sivistystoimialan keskeiset nostot 1

- **Varhaiskasvatukseen** osallistuvien lasten määrä voi edelleen kasvaa vaikka ikäluokat pienenevät (henkilöstöpula, perheiden laajenevat tarpeet, maksuttomuus ja tiukat reunaehdot järjestämiselle)
  - Esiopetuksen tulevaisuus mietittävä kokonaisuutena ja pohdittava erilaisia vaihtoehtoja
- **Perusopetus**
  - 75 miljoonan vos leikkauksen johdosta mm oppimisen tuen uudistuksen toteutus on vaarassa
  - Valmistavan opetuksen lisäopetukseen kohdennetaan 13,8 miljoonaa euroa vuodesta 2026 alkaen. Sen tulee jatkossakin olla kunnille vapaaehtoinen tehtävä. Nykyinen rahoitusmekanismi on toiminut hyvin.
  - OKM:n hallinnonalalle aiemmin päätetystä leikkauksesta kohdistetaan 7 miljoonaa aamu- ja iltapäivätoiminnan maksujen korotukseen.

Sivistystoimialan keskeiset nostot 2

- **Toinen aste**
  - Lukukausimaksut EU/ETA-alueen ulkopuolisille: selvitettävä kokonaisvaikutukset
  - Oppivelvollisuusuudistuksen todelliset kustannukset selvitettävä
  - Lukiokoulutus: valtion yli 100 milj. euron rahoitusleikkaus poistettava
  - Ammatilliseen koulutukseen kohdennettiin v. 2025 120 milj. €:n rahoitusleikkaus
  - TE- ja kotoutumispalveluiden siirto kuntien vastuulle, ammatillisen koulutuksen toiminnan ohjauksen kokeilu sekä rahoitusmallin uudistaminen tulevat ohjaamaan ammatillisen koulutuksen tarjontaa yhä paremmin alueen väestön ja työelämän tarpeita vastaavasti.
- **Vapaa-aika**
  - Liikuntapaikkarakentamisen investointiavustuksia vähennetään 2,4 milj. euroa ja kulttuuritilojen investointiavustuksia 1,6 milj. Euroa, vähennyksen jälkeen jäljelle jää enää 1 miljoona euroa.
  - Rahoituspaine entistä vahvemmin kunnille liikuntapaikkojen korjauksen ja rakentamisen suhteen.
  - Hallituksen antaman kehysriihitiedotteen mukaan Harrastamisen Suomen malliin tehdään 5 milj. euron pysyvä tasokorotus. Rahoituksen toteuttamisesta ei vielä löydy tarkempaa mainintaa JTS:stä.

Irmeli Myllymäki
@IrmeliMyllymaki
+358 46 921 4443
Irmeli.myllymaki@kuntaliitto.fi

CC BY ND

www.kuntaliitto.fi
www.kommunforbundet.fi